

İlker Karagöz: En son ne zaman dışarıda çay içtiniz, içebildiniz diye. Maalesef zor günlerin içinden geçmeye çalışıyoruz. Bir yapay zekâ olsaydı daha mı kolay olurdu acaba ne dersiniz bu ekonomi yönetimi?

Ali Babacan: Ben geçenlerde o ifadeyi şunun için kullandım. Normalde ekonomiyi yönetirken dışarıdan şoklarla karşılaşsınız. Biz de zamanında çok karşılaştık. Bazen petrol fiyatları artar, bazen bir savaş çıkar, bazen işte pandemi gibi bir olayla karşılaşsınız. Dolayısıyla dışarıdan ülkenin etkileneceği şoklar meydana gelir. Ama o gelen şokların nasıl yönetileceği de bir ustalık işidir. Her ülke bunu iyi bir ekonomi takımıyla yönetmeye çalışır. Yapay zekâ dediğimiz de zaten nedir? Başka ülkelerin tarihinde, yakın tarihinde, uzak tarihinde şoklar nasıl yönetilmiş, bunu veriye depolar. Ondan sonra eski güzel örneklerden de şöyle yapılması diye size önerilerde bulunur. Yapay zekâ budur. Dolayısıyla biraz yakın tarih bilen, biraz Türkiye'yi tanıyan herkes herhalde şu anda bu ülkenin ekonomisini çok daha iyi yönetebilirdi. Yapay zekâ dahi en azından şu yakın tarihimizden, o güzel başarılı dönemlerden bir şeyler öğrenip bugün ne yapılması gerektiğine daha iyi karar verebilirdi.

İlker Karagöz: Efendim aslında yani sizinle çalışmış bir ekipten söz ediyoruz. Dolayısıyla ve uzakta bir tarihten söz etmiyoruz. Buradan ders çıkartılabildi ama şimdi neden öyle davranılmıyor? Bu akaryakıt zamları aldı başını gitti. Acaba bir yerde, hani petrol, ham petrolün varil fiyatı da 100 doların altına düştü. Acaba geriler mi? Bu bir beklenti. Bekliyor tabii ki insanlar. 85 liraya dayanmış bir motorinden söz ediyoruz. Bir de ben bugünkü yayınlımızda çok merak ediyorum, Mustafa Eltaş'ın ekonomistliğini siz acaba nasıl bulursunuz? Çünkü enflasyonla ilgili böyle güçlü cümleleri var. Merkez Bankası başkanının cümleleri kadar başkan yardımcısının cümleleri kadar. Hepsine geçeceğiz. Yalnız bir savaş gündemi var. İzleyicilerimize en son notları bir aktarmış olalım. Aynı zamanda size de yeni Trump'ın açıklamaları var. Onları da iletmek istiyorum. İran'da nükleer silah olamaz. Trump'ın açıklamalarından birisi. "Hürmüz açık olacak. ABD gemileri İran'da anlaşma tam anlamıyla sağlanıncaya kadar kalacak" dedi ve "anlaşmaya uyulmazsa silahlar çok güçlü bir şekilde patlamaya da devam edecek, eder" diyerek de yine tehdit etti. Trump sıkıştı mı? Trump pes etti mi? Türkiye burada iyi bir rol üstlendi mi? Pek çok soru var. Önce haberimizi izleyelim, ardından da devam edelim.

Efendim bugün gazetelerin manşetlerinde "kırılğan ateşkes", sonra "Trump yenildi, emperyalistler yenildi" ama bir taraftan da böyle kırılğan ateşkes sürecinde hâlâ tetikte o parmaklar manşetlerini görüyoruz. "Diplomasinin zor sınavı" "Ateşkeste Türkiye'nin rolü gibi" manşetler. Aslında karşı karşıya

olduğumuz durumun tahlilini bir de sizden aslında duymak istiyoruz. Pamuk ipliğine bağlı bir ateşkes mi? Siz bunu nasıl adlandırırsınız, ne dersiniz?

Ali Babacan: Bu ateşkes dün sabah aksak bir şekilde başladı. Niye? Arabulucu ülke Pakistan ne dedi? "Lübnan dahil bütün cephelerde ateşkes olacak" dedi. Arkasından hemen İsrail bir açıklama yaptı. "Yoo" dedi, "ben" dedi, "Lübnan'ı vurmaya devam edeceğim. Ateşkes kapsamında değil." Zaten dakika bir gol bir, bir aksaklıkla başladı ve sadece dün Lübnan'da 181 kişi öldü.

İlker Karagöz: 254 oldu efendim.

Ali Babacan: Dün, dün ölenler. Dünden gece de devam etti. Ve gerçekten bu sayı şimdiye kadar savaş başladı başlayalı ulaşabilen en yüksek sayı. Büyük bir katliam var.

İlker Karagöz: Evet.

Ali Babacan: E bir yandan sahada ateş varken, bir yandan silahlar konuşurken öbür tarafta diplomasi masasını siz rahat çalıştıramazsınız. Ki yarın biliyorsunuz Pakistan'da ilk müzakere toplantısı yapılacak, taraflar bir araya gelecekler. Ama sahada silahlar konuşurken diplomasinin masada konuşması çok zordur. Ben Dışişleri Bakanlığı yapmış, 8 yıl Milli Güvenlik Kurulu üyeliği yapmış bir insan olarak bunu söylüyorum. Kayıtsız şartsız her cephede silahların susması lazım ki diplomasi çalışsın, müzakere masası çalışsın. Başka türlü olmaz bu. Ben dünkü grup konuşmamda da söyledim taze taze. "En büyük risk budur" dedim. Ve nihayetinde işte Lübnan'la ilgili riskler gittikçe büyüyor ve Hürmüz Boğazı ile ilgili henüz netlik yok. Bakın dün sabah petrol fiyatları 90'a kadar inmişti. Bugün tekrar 96, 97'de seyretmeye başladı. Bir an önce şu silahların susması lazım ki masa çalışsın. Ama İsrail aslında ateşkes falan istemiyor. Buradaki İsrail motivasyonunu unutmamamız lazım. İsrail tam gaz savaşa devam etmek istiyor. Amerika İsrail'le oturup "Kardeşim, otur oturduğun yerde, sus artık, durdur şu silahları" demedikten sonra da bu bölgede ne ateşkes olur, ne barış olur, hiçbir şey olmaz yani. Onun için bu İsrail'in haydutluğunun, şımarıklığının, hukuksuzluğunun bir an önce durdurulması lazım ki normal, makul bir ortamda artık barış konuşulabilsin.

İlker Karagöz: Peki, Türkiye'nin almış olduğu pozisyon, buna ne söylersiniz? Sonra MİT başkanlığının devreye girdiği, İbrahim Kalın'ın devreye girdiği, sıkı bir mekik diplomasisi yaptığına ilişkin haberleri de okuyoruz. Ve tüm bunların içinde Türkiye'nin Trump'la ilişki biçimi o da tartışılıyor.

Ali Babacan: Türkiye'nin bu ateşin dışında kalması ve şu andaki ilgili devlet kurumlarının Türkiye'yi bu yangının dışında tutma çabası doğrudur. Yani Türkiye'nin hiçbir şekilde bu çatışmada elinde silah olan bir taraf olmaması lazım. Türkiye'ye karşı hiçbir silahın da yönlendirilmemesi lazım. Bu işin temel ilkesi. Ancak Türkiye'nin arabulucuyla biliyorsunuz, bu savaş önlenmeye çalışıldı. Önce Türkiye başladı, sonra Umman. Fakat önlenemedi ve savaş başladı. Aslında bu konu yeni bir konu değil. Bu gerginlik yeni bir gerginlik değil. Yani İran'la Amerika ve İsrail arasındaki savaş riski bundan yirmi sene önce de vardı. Yani 2007 yılında bugünkü Alman Cumhurbaşkanı Steinmeier Dışişleri Bakanı iken, ben de dışişleri bakanıyken beni aradı ve dedi ki "Müzakereler kötü gidiyor, savaşın eşiğine geldik, yardımcı olabilir misiniz? İran size güveniyor, biz de güveniyoruz." O gün tabii 2007, Türkiye'nin itibarı yerinde, güçlüyüz, içeride sorunlarımızı çözmüşüz, Avrupa Birliği sürecinde hızlı yürüyoruz. Türkiye yıldız bir ülke ve sözüne güvenilir, sözü etkili bir ülke. Dedim "yaparız tabii ki." Kolları sıvadık, çalıştık ve nihayetinde İran'la bir anlaşma imzalandı hatırlarsanız.

İlker Karagöz: Evet.

Ali Babacan: Bir nükleer program anlaşması. Ve o anlaşma yıllarca devam etti. Ta ki Trump gelip o anlaşmayı yırtıp çöpe atana kadar. Bir bakıma 2007'de bizim o başlattığımız arabuluculuk Almanların talebi üzerine savaşı on dokuz yıl ötelemiş oldu. Ama maalesef savaş çıktı. Burada tabii üç temel konu var İlker Bey dikkat edilmesi gereken. Niye İran'la ilgili bir savaş var, değil mi? Bunu niye yaşıyoruz? Bu konulardan bir tanesi İran'ın nükleer teknolojisidir. İkincisi İran'ın balistik füze teknolojisidir. Üçüncüsü de İran'ın bölgedeki vekil savaşları için kullandığı, kullanmaya hazırladığı gruplardır. Yani üç tane temel konu vardır burada. Bizim Türkiye olarak bu konularda tutumumuz çok nettir, net olmalıdır da. Bir, nükleer teknolojiye sahip olmak her egemen ülkenin hakkıdır. Yani diyemezsiniz ki "İran'a, kardeşim sen nükleer teknolojiye sahip olamazsın." Ama nükleer silah ayrı bir şeydir. Nükleer silahlara biz karşıyız. Bölgemizde, coğrafyamızda, dünyada nükleer silah istemiyoruz. Çünkü nükleer silah olabilecek en vahşi silahtır. Nükleer silah insanlık dışıdır. Yani topluca bir bölgeyi imha etmek, yüz binlerce, milyonlarca insanı birden öldürmek hiçbir hukukta yoktur. İnsanlığa da vicdana da sığmaz. Dolayısıyla nükleer silahlardan dünya arındırılmalıdır. Ama nükleer teknolojiye sahip olmak ve nükleer teknolojiyi enerji kullanımında barışçıl amaçlarla kullanmak da her ülkenin hakkıdır. Burada ilkeleri net koymadıktan sonra olmaz. Yani Amerika diyorsa "İran'ın elinde hiçbir şekilde nükleer teknoloji olmayacak", bu da doğru değildir. Yani İran da haklıdır, Türkiye'nin de hakkıdır, başka ülkelerin de hakkıdır. Buna

kimse mâni olamaz. Bir. İkincisi balistik füze teknolojisi. Yani balistik füze teknolojisi dediğimiz nedir? Atmosferin dışına yolladığınız füzenin tekrar atmosfere girerken yanmaması, formunu korumasıdır. Balistik teknoloji budur. Bu teknolojiye İran sahiptir. Ve bu teknolojilere sahip olmak da her egemen ülkenin hakkıdır. Ama bu silahların miktarı, menzili tabii ki oturulur, bunlar konuşulur edilir. Tehdit kimdir? Sana tehdit kim? Sen kime tehreditsin? Bunların oturulup bir anlaşması kuşkusuz yapılabilir. Üçüncü konuya geldiğimiz zaman da gerçekten ülkelerin sadece kendi sınırları içinde değil, tüm bölgede barış için, huzur için çalışması lazım. Yani hiçbir ülkenin başka ülkelerde ya da başka bölgelerde güvenlik riski oluşturacak işlere girmemesi lazım. Şimdi bu üç konuda da bu temel prensipleri koyduğunuz zaman anlaşma kolay oluyor. Biz zaten öyle yaptık 2007'de. Dedik ki; "temel ilkeleri koyalım, o ilkelere herkes önce mutabık kalsın. O ilkelerin ışığında anlaşma daha kolaylaşır" dedik ve nihayetinde daha kolaylaştı. Mesela ne yapıldı o zaman? İran'ın bütün nükleer tesislerine kameralar takıldı. Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun anlık haber vermeden denetimine açık bir mekanizma oluşturuldu. Ve dedik ki biz İranlı komşularımıza, "Eğer hani niyetiniz iyiye bunlardan çekinmemeniz lazım. Bunları kapattıkça, gizledikçe niyetiniz sorgulanır, ikna edemezsiniz, güven de oluşturamazsınız." Sağ olsunlar o zaman bunları kabul ettiler ve biz de güvenilir bir aktör olarak hani dediniz ya Türkiye'nin rolü ne diye güvenilir bir arabulucu olarak, güçlü, sözüne itibar edilen bir arabulucu olarak yardımcı olduk ve işi çözdük.

İlker Karagöz: Şu anda o mekik diplomasisinin içinde ama görüşmeler İslamabad'da Pakistan daha fazla öne çıktı gibi yorumlar da yapılıyor.

Ali Babacan: Türkiye şimdi söylem olarak bu konuda tam tarafsızlığını koruyamadı. "Niye?" dersiniz en önemli hata bu süreçte son 40 gündür bizim Dışişleri Bakanlığı'nın gidip o bazı Körfez ülkeleriyle beraber İran'a karşı yapılan bir açıklamanın altına imza atması oldu.

İlker Karagöz: O fotoğraf yanlıştı diyorsunuz.

Ali Babacan: O yanlış bir fotoğraftı. Çünkü orada bakın Amerika'dan bahsedilmiyor. Amerika, İran'a savaşı başlattı ya. Amerika'nın adı geçmiyor o açıklamada bir. İkincisi, İsrail'in adı sadece Lübnan'a karşı yaptığı saldırılar bağlamında geçiyor. Ama İsrail'in İran'a yaptığı saldırılarla ilgili hiçbir şey söylenmiyor. Sadece ne deniyor? "İran komşularına saldırmasın", altına da Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı imza atıyor. Bu yanlış bir şey oldu. Türkiye'nin açıklayacağı, altına imza atacağı bütün açıklamaların dengeli olması lazım. İlkesel tutumunun sağlam olması lazım ve ülkelere yana taraf

olmaması lazım. Ama Türkiye'nin neden yana taraf olması lazım? Hukuktan yana taraf olması lazım. Birleşmiş Milletler şartından yana taraf olması lazım. Belki de en önemlisi insanlıktan yana taraf olması lazım. Şu anda Amerika savaş suçu işliyor. İsrail savaş suçu işliyor. Bakın savaşın da bir hukuku vardır. Ben savaşıyorum, her şeyi yapabilirim. Böyle bir şey yok. Bunlar uluslararası anlaşmalarla bağlanmıştır. Savaşta sivil altyapıya zarar veremezsiniz. Başka bir ülkenin ibadethanelerine, eğitim kurumlarına, kültür mirasına zarar veremezsiniz. Şimdi bunlar ne yapıyorlar?

İlker Karagöz: Bunların hepsini yaptılar.

Ali Babacan: "Yaptık, daha da yaparız" diyor. Şimdi Trump'ın tehdidi neydi bu ateşkesten önce? "Bütün enerji tesislerini bombalayacağım" diyor. "Elektrik üretim tesislerini bombalayacağım" diyor. Bu ne demek? Bu toplu cezalandırmadır. Yani İran halkını ta kundaktaki bebeklerden tutup seksen, doksan yaşındaki yaşlı insanlara kadar topluca cezalandırmaktır.

İlker Karagöz: Taş devrine döndüreceğim.

Ali Babacan: Herkesi, herkesi karanlıkta bırakmaktır. Taş devri öyle toplu cezalandırma yok. Savaşın da bir hukuku var. Dolayısıyla Amerika'nın da İsrail'in de ayağının denk alması lazım. Ve mutlaka hukuka, kurallara uymaları lazım. Bugün böyle olur, yarın iş değişir. Bir de şu anda elinde silah olan bir tek Amerika yok ki. Bugün Rusya'sı var, Çin'i var. Sen yarın o ülkelerin de bundan ilham alıp "Kardeşim sen zamanında yapmadın mı, bana ne karışıyorsun?" deyip Rusya gibi, Çin gibi ülkelerin de ileride hukuk dışında işler yapabilmesinin de şu anda önünü açtı Amerika. Kendi başına bela açtı gerçekten. Yani yarın Rusya ya da Çin kendi coğrafyalarında kendilerini ilgilendiren konularda benzer adımlar attıklarında Amerika'da gidip "Ya kardeşim bir dakika biz anlaşma yapmıştık, ne oluyor?" dediğinde "Kardeşim bırak Allah aşkına, sen işine gelince İran'ı vur, İsrail'le iş birliği yap, her türlü haydutluğu yap hukuk içine, bana gelince mi hukuk diyorsun, otur oturduğun yerde." derler adama yani. Çok yanlış.

İlker Karagöz: Tam da aslında böyle davranacaklar. Bir de bunun tabii ekonomiye yansması var. Ekonomi dediğimizde motorine bir yansması var. Akaryakıt zammında görüyoruz bunu çokça. Sonra elektrik ve doğal gazda bir başka artış da görüyoruz. Enflasyon hedefleri için de bu zamları acaba nasıl değerlendirirsiniz? Oraya da geçeceğiz. Akaryakıt zamları geldi, gelmeye devam ediyor. Ama şimdi biraz da gevşeme varsa petrol fiyatlarında "acaba biraz da indirim gelir mi?" diye beklenti de var. Bugüne kadar hani böyle

indirimlerle çok karşılaştık mı? Karşılaşıyor muyuz? Maalesef onu da çok görmüyoruz.

Böyle mi olur ya da artık böyle mi oluyor? “Bir de fedakârlık yaptık ve eşel mobile geçtik” dedi Sayın Cevdet Yılmaz, Cumhurbaşkanı yardımcısı. Fedakarlığı yapan kim?

Ali Babacan: Tabii ki millet. Minibüs şoförümüzü dinledik. Taksi şoförlerimizi dinledik. Arabasıyla sadece işine gelip gitme derdinde olan ve geçim derdinde olan vatandaşlarımızı dinledik. Burada fedakarlığın en büyüğünü maalesef milletimiz yaptı. Yapmaya da devam ediyor. Programın başında da söyledim. Bakın dışarıdan gelen şoklara karşı ülke ekonomisinin nasıl yönetileceği hiçbir zaman otomatik pilota bağlanmaz. “Eşel mobil” diyorlar. En büyük hatadır. Şoklar olduğu zaman oturur ekonomi yönetimi anlık bir kriz masasında her şeyi izler. Koca koca ekranları açar. Petrol fiyatı arttı, taşıma fiyatı arttı. Petrol bazlı bütün hammadde arttı. Bütün bu plastik bazlı, sentetik bazlı her şey arttı. Şimdi bunlar ayrı ayrı kanallardan enflasyon nasıl vurur? Bu petrol fiyatlarındaki artış hangi kanaldan vatandaşın cebine nasıl dokunur? Bunun sürekli anlık izlenmesi gerekir. Otomatiğe bağlayamazsınız hiçbir şeyi. En büyük hatadır bakın eşel mobil böyle bir dönemde. Bakın biz yıllarca yaptık...

İlker Karagöz: Yapılması gereken neydi?

Ali Babacan: Bakın yıllarca yaptık İlker Bey. Size bakın örnek veriyorum. 2002. Ekonomiden sorumlu bakan olarak göreve başladım. Petrol fiyatları 20 dolardı. 150 dolara çıktı. Yedi buçuk kat arttı ya petrol. Aynı dönemde biz enflasyonu tek haneye indirdik ve tek hanede tuttuk. Bakın yedi buçuk kat demek ne demek? Yüzde 650 zam demek.

İlker Karagöz: Evet.

Ali Babacan: Petrol yüzde 650 zam gelmiş. Biz enflasyonu tek haneye indirmişiz ve tek hanede tutmuşuz. Bu nasıl oldu? Eşel mobil ile mi oldu Allah aşkına? Herhangi bir şeyi otomatiğe bağlayarak mı oldu? Enflasyonu düşürmek ve orada tutmak bir bilimdir ama aynı zamanda bir sanattır. Sanat nedir sanat? Hani zanaatkarlık vardır, değil mi biz Anadolu'da? İş bilmektir, toz yutmaktır. Çıkrıkçılar Yokuşu'nun, Mahmutpaşa'nın, Yeşildirek'in piyasa mekanizmasını bilmektir. Tahtakale'de, Kapalıçarşı'da insanlar neye göre alışveriş ediyor, bunu anlamaktır, bilmektir. Şu andaki ekonomi yönetiminin en büyük eksiği Türkiye'deki reel sektörü, Türkiye'deki piyasaları bilmemesidir, bilmemeleridir. Tanıdığımız arkadaşlar dediniz ya programın başında. “E sizin ekipteydi” diye. Şimdi resmin tümü ayrıdır. Ekipte görev verdiniz, rol verdiniz. İnsanların yaptığı

ayrı bir şeydir. Bizim her alanda hep istişare heyetlerimiz oldu. Reel sektör istişare heyeti, bankacılık istişare heyeti, tarım istişare heyeti, sağlık istişare heyeti. Damdan düşenlerle, sorunu yaşayanlarla sürekli konuşa konuşa biz ekonomiyi yönettik. Yoksa kolay mı Allah aşkına, petrol fiyatları şimdi Yüzde 50 arttı değil mi petrol fiyatı? 60 dolarlardan çıktı 90 dolara. Bir ara 120'ye yaklaştı. Bugünlerde şu anda işte kaç? Ekranlar açık. 96 dolar şu anda. Yüzde 50 arttı bakın. Yüzde 650 artmış. 7 buçuk katına çıkmış petrol fiyatı. Biz enflasyonu tek hanede tutmuşuz. Nasıl oldu bu?

İlker Karagöz: Tek hanede tuttunuz.

Ali Babacan: Nasıl oldu? Kolları sıvayacaksınız. Sabah gece gündüz çalışacaksınız arkadaş. Öyle mesai kavramı falan yok. Hep derlerdi Eskişehir yolundan geçerler Ankara'da, "Ya kardeşim Hazine'nin ışıkları gece 2'ye, 3'e, 4'e kadar hep yanıyor." Çünkü çalışıyorduk, insanları dinliyorduk. Gecenin 2'sinde, 3'ünde çağırıyorduk. Çiftçiyi dinliyorduk, esnafı dinliyorduk, kuyumcuları dinliyorduk. Ne diyor, nasıl oluyor? Ben kaç defasında Kızılay'dan sivil plakalı arabayla Kızılay'dan Ulus'tan geçtim. Döviz bürolarının önündeki kuyrukları takip ederdim bakanlık döneminde. İnsanlar ne yapıyor? Bazı kuyumcular, döviz bürolarının önünde "Bir dakika arkadaşlar durun" derdim şöyle bakardım. Alan mı çok satan mı çok? Bazen pat diye inerdim arabada. "Nasıl gidiyor arkadaşlar işler? Nasıl bugün döviz alan mı çok satan mı çok? Ne yapıyorsunuz?" Böyle yönettik yıllarca ya. Sen otur ondan sonra Eşel mobil'e bağla, vergiyi indir bindir ekonomi yönetiyorum de. Böyle bir şey mi olur ya? Tabii sorun şu. Yani Sayın Cumhurbaşkanı da bu işlerden bir haber. Yani asıl en önemli sorun o. Yani "ekonomistim, alanım ekonomi" diyor ama Allah aşkına son üç yılda ne yaptı? Sadece bu yeni ekibin faizi artırımını izledi. Vergi salmalarını izledi. Çünkü faizi artıran Tayyip Bey değil, vergiyi salan Tayyip Bey değil, günün birinde bir kötü adam ilan edilecekse "bak bunlar yaptı" denecek birisi varsa işte bu arkadaşlara Cevdet Bey'e, Mehmet Bey'e de o yükü yıktı ve izliyor. Yani ekonomiyle ilgili Cumhurbaşkanının başkanlığında bir toplantı yapıldı mı? Şöyle hafızanızı bir zorlayın.

İlker Karagöz: Hatırlamıyorum.

Ali Babacan: 40 gün oldu savaş başlayalı değil mi? Ortalık yangın yeri ya. Her gün pompa fiyatlarına zam geliyor. Dün bizim bir benzin istasyonu sahibi arkadaşımız aradı dedi ki "Ya başkanım" dedi. "Pompalarda sıkıntı var. Çünkü fiyatlar 99 liraya kadar ayarlı. Yarın 100 lira olduğu zaman Türkiye'deki akaryakıt pompalarının çoğu duracak, istop edecek." Çünkü 99 liranın üzerindeki bir fiyat hayal edilmemiş. Ne zaman ki biz enflasyonu tek haneye

indirmişiz, akaryakıt pompaları var ya istasyonda dolduruyorsunuz. Onların bir kısmının fiyatı 99 liraya kadar. Hiçbir zaman 100 liralık bir benzin, motorin hayal etmemiş o pompalar üretkenler. “Biz ne yapacağız, tıkanıp kalacağız” dedi. “Ekranlar sığmıyor. Bunların beyinleri değişmek zorunda. Her bir pompaya 50 bin lira, 60 bin lira masraf istiyorlar bizden.” Panik halinde beni arıyor arkadaşımız “ne yapacağız?” diye bakın. Ne hale geldi memleket ya. Bir zamanlar hatırlarsınız Japonlar Türkiye'ye özel hesap makinesi yapardı. 18 hane. Hani 6 sıfır varken sayardınız. 18 tane hanesi var ve Türkiye'ye özel. Başka dünyanın hiçbir yerinde kullanılmaz o hesap makineleri.

İlker Karagöz: Şimdi ona doğru gidiyoruz demeyin.

Ali Babacan: Biz enflasyonu tek haneye indirince baktım şu anda piyasadaki en uzun hane 12 haneli hesap makinesi. Çünkü 12 hane dediğimiz trilyon yani trilyondan fazla bir şey konuşulmuyor Türkiye'de.

İlker Karagöz: Şimdi yine o 18 haneye mi gidiyoruz?

Ali Babacan: Yani 12 haneye sığmayacağı kesin. Nasıl akaryakıt pompalarında risk başladı, sıkışmaya başladı rakamlar. Yarın hesap makineleri de sıkışabilir. Eğer bu kafayla giderlerse, bu enflasyon yönetiminde gereğini yapmazlarsa yani.

İlker Karagöz: Peki bu rakamlar döner mi yoksa biraz daha böyle devam mı etmek ister bu vergilerle hükümet akaryakıt fiyatları?

Ali Babacan: Hükümetin ne yapacağını kendilerine sormak lazım. Ama bana göre kendileri de ne yaptıklarını bilmiyor. Ne yaptığını bilen bir hükümet bunu yapmaz. Bakın petrol fiyatı arttı mı bir sabredersiniz. Hemen anında pompalara yansıtmanız. Yıllık %20 enflasyonun hedeflendiği bir ülkede elektriğe ve doğal gaza bir çırpıda %25 zam yapılır mı ya? İnanın akıl tutulması yaşıyor bunlar. “Yıllık hedefim %20” diyorsun, bir çırpıda “%25 zam” diye millete ekranlarda %25 rakamını gösteriyorsun. Bu ülkede enflasyon beklentisi düşer mi? Enflasyon yönetimi aynı zamanda beklentileri yönetmektir, insanların enflasyonun düşeceğine inanmasıdır. İnsanlar enflasyonun düşeceğine inanmazsa enflasyon düşmez. Enflasyon beklentisinin kendisi enflasyon üretir çünkü. Yani insanlar “fiyatlar artacak artacak” diye bekliyorsa fiyatlar gerçekten artar. Durduramazsınız yani. Önce o beklentileri kırmak lazım. Petrol fiyatı mı arttı? Biraz sabret arkadaş. Devlet niye var, bütçe niye var? Yavaş yavaş, yavaş yavaş bunu yansıt. Belki geri döner.

İlker Karagöz: Bütçe var mı peki efendim? Yani emekli ikramiyesine bin lira daha zam istediğinde “para yok” denildi mesela.

Ali Babacan: Çünkü har vurup harman savurdular, israf ettiler, bütçe imkanlarını tükettiler. Onun için öyle diyorlar. Ama biz kaynak da oluştururuz, kaynak da buluruz. Hiç sorun değil. Türkiye büyük bir ülke, güçlü ülke. Türkiye'nin kaynağı güvendir güven. Siz güvenden sonra hiçbir şey olmaz. İnsanlar size güvensin, gerisi kolaylaşır. Çünkü devletin imkanları geniştir. Devletin sadece kendi bütçesi yoktur. Aynı zamanda koskoca bankacılık sistemi vardır. Elinizin altında Merkez Bankası vardır. Bankacılık sistemi ve Merkez Bankasını akıllıca enflasyon üretmeden kullanarak çok iyi sonuçları elde edersiniz. Bu ülkede 34 yıl boyunca yüksek enflasyondan sonra biz nasıl sadece 2 yılda tek haneye indiriverdik? Hatırlayalım o günleri. 10 yıl boyunca niye tek hanede kaldı? Diyorum ya evet enflasyon bir bilimdir, aynı zamanda bir zanaattır. Zanaatkarlık kısmı da esnaflıkla alakalıdır. Piyasayı bilmektir. Piyasayı bilmeyen insanlar ekonomiyi yönetmeye kalktığında ellerini üzerine bağışlarlar. Olmaz yani.

İlker Karagöz: Ve şu anda bu mu?

Ali Babacan: Şu anda maalesef geldiğimiz durum bu.

İlker Karagöz: Ellerini yüzlerine bağışladılar.

Ali Babacan: Bu şokların iç piyasaya çok çok yumuşatılırken yansıtılması gerekir. Hiçbir zaman hiçbir zam haberinin yüzde üçü dördü geçmemesi gerekir. Gerekirse bunu zamana yayarsınız. Bir de zamana yaydığınızda ne olur? Mesela 115 dolardan indi 95'e değil mi? Şimdi herkes soruyor “peki fiyatı indirecek misin?” diye. Ya arkadaş bir acele etme, bu kadar bir artırma bakalım acelen ne ya? Ne oluyor yani? Niye hemen 8 lira motorine zam yapıyorsun? Ne oluyor? Acelen ne? Biraz bekle, sabret. Belki döner. Döndüğü zaman da zaten akaryakıt fiyatlarını artırmak zorunda kalmazsın. Olur biter. Orada bir taksi şoförümüz çok güzel bir şey söylüyor. “Kardeşim bizde fiyat artar, inmez” diyor.

İlker Karagöz: Evet.

Ali Babacan: Doğru. Çünkü orada ne diyor aslında? Bunun bilimsel açıklaması enflasyonda yapışkanlıktır yapışkanlık. Yani insanların zihninde bir fiyat oluştuğu zaman o fiyatın geri altına inmesi, o enflasyonun düşmesi. Bizim Türkiye'de insanların psikolojisinde bu yoktur. Aynı kriko gibidir. Yani hani

araba kriko tek yönlü çalışır ya, hep artırırsınız, artırırsınız ama ancak iş bittikten sonra başka bir şekilde indirirsiniz. Dolayısıyla tek yönlü bir şeydir.

İlker Karagöz: Önümüzdeki çayda da öyle ilerledi. Beş yılda yüzde 1285'lik bir artış. Bunun da haberini yine hazırladık. O zaman tam da oradan devam edelim. Dediğiniz önemli bir cümleydi. Hedef enflasyon %20 ama yapılan zamlar %25 civarında geldi elektrikte ve doğalgazda. Yani o zaman o zamları da %20 yapsaydınız.

Ali Babacan: Ya ellerine üzerine bulaştırıyorlar ya. İnanın içim yanıyor ya. Yazık bu ülkeye, bu koskoca ülkeye ya. Bu ülke çok daha iyi yönetilmeye layık bir ülke. Bakın 49 milyar dolar sattılar biliyor musunuz Merkez Bankası'ndan? Savaş başladı başlayalı. "49 milyar dolar nerede" diye ben şimdi soruyorum. Hiçbir açıklama duydunuz mu? 49 milyar. Bak, 49 milyar. Dün ben grup konuşmasında söyledim 49 milyar. Biz nereden hesapladık bunu? Böyle veri madenciliği yapıyoruz. Gidiyoruz Merkez Bankası'nı didikliyoruz, bilançosunu. Bakıyoruz ona buna falan; "Demek ki bunlar arka kapıdan yine döviz satmış" diyoruz. Niye açıklamıyor Merkez Bankası? Ekonomi yönetimi niye bundan bahsetmiyor? Ya illa biz mi çıkacağız, bunları ifşa edeceğiz? "49 milyar dolar satmışsınız arkadaş" diyorum ben şimdi. Niye arka kapıdan sattın? Niye açıklamıyorsun? Bunu bilmek milletin hakkı değil mi? Ya Merkez Bankası rezervi arttı arttı diye açıklıyorlar değil mi? Sayın Erdoğan kaç konuşmasında Merkez Bankası'nın rezervinden bahsediyordu. Son kırk gündür Erdoğan'ın ağzından bir rezerv kelimesi duydunuz mu? "49 milyar dolar satmak zorunda kaldık ey vatandaşlarım." diye bir ifade duydunuz mu? Ekonomi yönetiminden böyle ifade var mı? Bunu kim açıklıyor? Ali Babacan açıklıyor. "49 milyar dolar sattınız arkadaş." diye. Satmadılarsa gitsinler onu açıklasınlar.

İlker Karagöz: 49 milyar dolarla neler yapılabilirdi?

Ali Babacan: Şimdi 49 milyar dolar İlker Bey, çok büyük para, büyük para.

İlker Karagöz: Efendim siz o minik hesabı yaparsınız sizin için bence kolay bir hesap...

Ali Babacan: 49 milyar dolarla ne yapılabilirdi? Bakın hemen, hemen çok basit bir şey. 49 milyar dolarla Türkiye'nin bütün sulama projeleri tamamlanırdı bakın tarımla ilgili. Şimdi gıda enflasyonu diyoruz, değil mi? Çay arttı diyoruz. Çayın fiyatı diyorsunuz. Gıda enflasyonu niye var? Çünkü verim düşüyor. Niye verim düşüyor? Su yok. Dört yüz metre kuyudan ancak su çıkıyor şu anda. Türkiye'deki bakın barajlar, göletler, isale hatları, kapalı basınçlı dağıtım, yağmurlama, damlama. Aklınıza gelen bütün sulama projelerini topla, topla,

topla, topla bugünün parasıyla 2 trilyon TL ediyor. 2 trilyon TL demek de yaklaşık söylüyorum tam 45 milyar dolar falan eder yani. Dolayısıyla ne yapılırdı bu parayla? Türkiye'deki bütün sulama para- tamamlardınız. Bakın kırk günde Merkez Bankası'nın sattığı döviz Türkiye'deki su sorununu çözüyor. Su sorununu çözün. Verim katlar. Aynı dönemden iki kat, üç kat ürün alırsınız. İki kat, üç kat ürün almak ne demek? Çiftçinin maliyetinin yarı yarıya üçte birine düşmesi demek. Ne demek? Gıda enflasyonunun düşmesi demek. 49 milyar dolar eğer sulamaya harca. Nedir bu? Türkiye'de gıda enflasyonunun düşmesi demektir. Dışarıya bağımlılığın azalması demektir. Hayvancılığın önünün açılması demektir. Çiftçinin önünün açılması demektir. Çiftçinin yüzünün gülmesi ve insanların daha ucuza gıdaya ulaşması demektir.

İlker Karagöz: Efendim, öyle zannediyorum 5 dakika içinde o 49 milyar dolarla hem bu soruyu sordunuz hem de o kadar parayla gıda enflasyonunda %5'lik bir düşüş de yakaladınız. Şimdi ben bir çay fiyatına döneyim, izleyicilerimizle paylaşıp yine devam edeceğiz. Hem ara zam kısmıyla hem de ara seçim kısmıyla.

Efendim hemen bir son dakika bilgisi de paylaşalım. Cumhuriyet Halk Partisi Ankara İl Başkanı Ümit Erkol gözaltına alındı. İzmir'deki kooperatif soruşturması kapsamında bir gözaltı işlemi var. Bunun hatırlatmasını yapmış olalım. Bir taraftan da takip ediyoruz. Bu soruşturma nasıl ilerliyor? CHP Ankara İl Başkanı gözaltında. Şimdi, yine pahalılık kısmında kalalım. İnsanlar yani "biz en son gittiğimizde elli liraydı, evden dışarı çıkmıyoruz artık. Çay, kahve kafelerin önünden, kıyısından bile geçmiyoruz" diyerek hayat pahalılığına dair cümleler kuruyor. Ve tüm bunların içinde bir ara zam beklentisi var. Seyyanen zam emeklide, ara zam asgari ücretlide. Mustafa Elitaş da AK Parti Genel Başkan Yardımcısı kendisi de şunu söylüyor: "Ya biz bu ara zammı yaparsak dengeleri bozarız enflasyonda." Sonra Merkez Bankası başkan yardımcısının yaptığı açıklama. O da diyor ki: "Biz, hani işçiyi kurtaralım, en azından işçi kurtulsun gibi bir yerden bakarsak bu ne kötü bir fikir olur." diye değerlendirmeler. Siz ne söylersiniz? Yani bu kötü fikir mi insanların alım gücünü artırmak?

Ali Babacan: Şimdi, asgari ücret sanayicimizin maliyeti doğru. Ama sanayicimizin ihracat fiyatını belirleyen temel konu da döviz kurudur. Yani doların euronun kaç para olduğudur.

İlker Karagöz: Evet.

Ali Babacan: Asıl sorun Merkez Bankası'nın ve hükümetin son üç dört yıl boyunca sürekli döviz kurunu bastırmasıdır. Yani sanayicimizin, ihracatçımızın

maliyeti artıyor ama satış fiyatını artırmıyor. Çünkü döviz kuru baskı altında. Asıl sorunun tam da özünde bu vardır. Eğer sadece hazır giyimde Türkiye'de 330 bin kişi işten çıkarıldıysa, Manisa'da tek bir tesiste 9 bin 500 kişi işten çıkarıldıysa, beyaz eşya, elektronik gibi sektörlerde. Burada sorun döviz kurundadır. Demin bahsettim, 49 milyar dolar satmak da aslında döviz kuruyla alakalı. Euro dolar kuruyla alakalı bir meseledir. Türkiye'de yapılması gereken döviz kurunun serbest olmasıdır, serbest dalgalanmasıdır. Yıllarca Türkiye'nin ekonomisinin en parlak dönemlerinde döviz kuru serbest piyasada oluşmuştur. Aşırı oynaklık olmadıktan sonra Merkez Bankası bir müdahalede bulunmamıştır. Döviz kurunun serbest piyasada oluşması Türkiye'ye hızlı döviz girdiğinde de hızlı döviz çıktığında da otomatik frenleme mekanizması sağlar. Yani hızlı girişlere de frenler, hızlı çıkışlara da frenler. Şu anda fren miren yok sistemde. Bir çırpıda bakıyorsunuz savaştan bu yana beş haftada 49 milyar dolar uçmuş gitmiş Merkez Bankası'nın kasasından. Asıl sorun orada. Yani öncelikle şu kur rejimini serbestleşmek lazım. Ondan sonra dönüp asgari ücrette de çalışanın hakkını teslim etmek lazım. Alın terini teslim etmek lazım. Bakın bunlar iktisat teorisinde farklı farklı bakanlar olabilir. Bizim de çok iyi iktisatçılarımız vardır. Cevdet Bey de iyi bir iktisatçıdır bakın. Ancak Türkiye'nin böyle bulutlar üzerinde uçakla giderken bir kara parçası olarak görerek iktisatçılık yapmak ayrı bir şeydir. Bir de çarşının, pazarının tozunu yutup işçiyle, çalışanla, esnafla hemhal olup ekonomiyi yönetmek ayrı bir şeydir. Bakın bu iddialar var ya. Ya da Elitaş dediniz. "Ara zam" dedi. "1 Temmuz'da ara zam yapmayalım" diyorlar.

İlker Karagöz: Evet.

Ali Babacan: Ya açık örnek var. Ben şimdi mesela Cevdet Bey'e sorayım ya da diğer iktisatçılara sorayım. Yıl 2004. Biz asgari ücrette yüzde kırk bir zam yaptık. 2004'te de "enflasyonu tek hane indireceğiz" diyorduk. Bakın iddiamız tek haneye indirmektir, 2004 sonunda. Asgari ücrette de yüzde kırk bir zammı yaptık. Dedik "ya bu insan hakkıdır. Yani vicdanen bunu yapmak zorundayız." Bir de biz ekonomi yönetiminde berekete inanırız. Önce haklının hakkını teslim et, ondan sonra Allah'ın yardımıyla ulaşır zaten. Bakın bu çok önemlidir. Yani sadece bu iş matematik değil, biraz da zanaat meselesi değil mi? Hani esnafılıkta mesela şey kültürü vardır, sifto kültürü vardır, hani kanaat kültürü vardır. Yani işinizi doğru yaparsınız, ondan sonra müşterinin gelmesi, alışveriş yapması. Bayağı oralarda hikmetler vardır. Bakın bunlar çok önemli kavramlar. Bunları kaçırsanız yürümez yani. Dönüyorum. Yıl 2004. "Enflasyonu 34 sene sonra tek haneye indireceğiz" demişiz. Millet inanmıyor. 2004 sonunda "paradan altı sıfır atacağız" demişiz. Millet inanmıyor. Asgari ücrette %41

zammı vermiş geçmişiz. Çünkü “çalışanın hakkı” demişiz. 2004 sonunda enflasyon yüzde dokuza düştü. 34 sene sonra asgari ücrete %41 zam yaptık, enflasyon %9’a düştü. Orada durmadı, 2005 sonunda da %8’e düştü. Bir başka örnek. Yıl 2008. Asgari ücretteki artış %20. Yıl sonu enflasyonu %10. Bir sonraki yıl enflasyonu %6,5. %20 zam yapmışız, %10, %6,5...

İlker Karagöz: Hayal gibi rakamlar bunlar şu anda. Altı buçuklar, yediler, sekizler, dokuzlar...

Ali Babacan: O zaman da hayaldi ama biz gerçek yaptık. Nasıl yaptık? O zanaatkarlıkla yaptık. İstişareyle ile yaptık.

İlker Karagöz: O zamankiyle şimdiki TÜİK'i kıyaslarsanız tabii ortaya başka...

Ali Babacan: O zamanki TÜİK'in rakamları sağlam rakamlar.

İlker Karagöz: Şimdi?

Ali Babacan: Yani şimdi herkes soru işareti koyuyor. İnanmıyorlar şu anda TÜİK'in rakamlarına.

İlker Karagöz: Peki Sayın Elitaş nasıl bir ekonomist?

Ali Babacan: Ya Elitaş benim bildiğim kadarıyla sanayicilikle uğraşan birisi idi. Şu anda ne yaptığını bilmiyorum. Ama yani Kayseri'deki belki meslektaşlarından, sanayicilerden sormak lazım. Çünkü çok da tanımıyorum yani. Bir zamanlar o işlerle uğraşıyordu.

İlker Karagöz: Hiçbir zaman ekibinizde olmadı.

Ali Babacan: Yok. Hayır, hayır.

İlker Karagöz: Ama neticede ekonomiyle ilgili, özellikle asgari ücretle ilgili, vatandaşın alım gücüyle ilgili cümleler duyuyoruz Mustafa Elitaş'tan. Hani siyaseten cümleler mi?

Ali Babacan: Herkes ekonomi konuşabilir. Yani ne olacak yani? Çarşıya, pazara, çarşıya pazara çıkan herkes konuşabilir. Ama önemli olan söylediğiniz ağırlıktır. Bir de yani iş bitirmeniz var mı yok mu? Yani şimdi hani siz buraya çok insanları ağırlıyorsunuz, konuşuyorsunuz. Yani iktisadın bir teori tarafı vardır. Pratiği çok önemlidir. Makrosu vardır, mikrosu vardır. Bunun bütünlüğünü sağlayabilmek çok önemlidir. Ama bakın devlet yönetiyorsanız İlker Bey, üç tane temel konu var: Bir, adalet. Yani adil olacaksınız ya. Sadece yargıda adalet değil, ekonomiyle ilgili aldığınız kararlar da adil olacak. Yani

haklının hakkını teslim edeceksiniz. 1 Temmuz'da mesela asgari ücretin ara zam hakkıdır, emeklinin hakkıdır. Enflasyon %5'e-6'ya düştüğü yıllarda biz 1 Temmuz'da ara zam verdik. Demedik ki; "arkadaş enflasyon düştü artık, ne ara zammı?" demedik. %2'lik-3'lük hakkı biriktiyse vatandaşımızın onu verdik. 1 Temmuz ara zammını. İlk defa bunlar geçen sene 1 Temmuz ara zammını kaldırdılar. Bu yıl da "vermeyeceğiz" diyorlar. İnatlaşıyorlar. Milletin hakkı ya. Enflasyon vatandaşımızın suçu değil ki. Enflasyon asgari ücretin ürettiği bir şey mi? Yooo. Emekli mi enflasyona sebep oluyor? Yooo. Sen iktidar olarak, ülkeyi yöneten ekip olarak beceremiyorsun. Elini yüzüne buluşturuyorsun, enflasyonu patlatıyorsun. Çalışanın hakkı doğuyor, emeklinin hakkı doğuyor. Diyorsun ki; "ben sana hakkını vermeyeceğim arkadaş. Hakkını versem şöyle böyle." Böyle ekonomi yönetimi olmaz, böyle devlet yönetimi olmaz. Yani önce vicdan olacak, önce insanlık olacak, önce adalet olacak. Bakın, dedim ya birinci ilke adalet ilkesi. İkincisi işi ehline teslim edeceksiniz. Çalmayan, çaldırmayan, işini bilen, dürüst, ehil kadrolarla ülkeyi yöneteceksiniz. Bakın ikinci şey bu. Üçüncü önemli ilke de istişareyle yöneteceksiniz. Yani insanları dinleyeceksiniz, anlayacaksınız. Bugün anayasal bir istişare kurumu vardır. Ekonomik Sosyal Konsey. Cumhurbaşkanı başkanlığında bunun toplanması gerekir. Anayasa emreder bunu. Ekonomik Sosyal Konsey Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanması gerekir. Topladı mı bugüne kadar?

İlker Karagöz: En son ne zaman toplandı?

Ali Babacan: Ülkenin cumhurbaşkanı ne zaman en son bir ekonomiyle ilgili bir toplantıya başkanlık yaptı? Böyle bir şey olur mu ya? Ortalık yangın, millet feryat ediyor. Vatandaşa soruyorsun "en büyük problemim geçim" diyor. Ama ülkenin cumhurbaşkanı bir kere oturup ekonomi ekibini toplayıp yapmıyor. Niye yapmıyor? Çünkü o fotoğrafı verdiği anda sorumluluk üzerine yıkılacak. Onu biliyor. Sorumluluğu kendi üzerine değil de Cevdet Yılmaz'mış, Mehmet Şimşek'miş bu arkadaşların üzerine yıkmak için o fotoğrafı vermiyor. Halbuki görev ya. Yani savaş çıkınca Putin'i aramıyor mu "bu yanlıştır" diye. "Amerika şunu yapmalıdır" diye Sanchez arıyor değil mi dün? "Bu yanlıştır, Amerika bunu yapmamalıdır" diye. Ama Amerika yapmamalıdır da Trump'ı arayıp söylemiyor. "Niye yapıyorsun bunu arkadaş?" Demiyor. Trump da diyor ki; "ne söylüyorsak onu yapıyor ya da yapma dediğimizi yapmıyor" diyor. Ben bunu da sordum. Yani bir dakika Trump ne istedi, istediğini yapıyor musunuz, yapmıyor musunuz? Bir söyleyin milletin bilmek bunlar hakkı yani.

İlker Karagöz: Yanıt aldınız mı?

Ali Babacan: Yok bugüne kadar almadık.

İlker Karagöz: Efendim şimdi vatandaş geçim yoksa seçim var diyor. Cumhuriyet Halk Partisi de ara seçim için bir çağrısı var. Bugünkü buluşmamızda son sorumuz da bu olsun. Ayrıca yarın galiba Özgür Bey sizi ziyarete gelecek. Ara seçimle ilgili siz nasıl yaklaşıyorsunuz? Siyaset şu anda ara seçimi konuşuyor ama diğer taraftan da Cumhurbaşkanı Erdoğan konuyu da kapatmış gibi görünüyor. Fakat bu yasamanın görevi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın orada olmaması gerekir yorumları da var. İzleyelim.

Efendim ara seçim konusuna siz nasıl yaklaşıyorsunuz?

Ali Babacan: Ara seçim anayasada tanımlanmış bir mekanizma ve anayasa diyor ki; "seçimlerden sonra üç yıl geçiyse ve eğer sandalyelerde mecliste eksiklik oluştuysa ara seçim yapılır" diyor. "Ama bu eksilme 600 sandalyeden 30'una ulaşırsa hemen üç ay içerisinde yapılır" diyor. Fiili uygulamasına baktığımızda bu en son 1986'da yapılmış Türkiye'de. 86'dan bu yana da bir ara seçim uygulaması olmamış. Çünkü aynı anayasanın ya da ilgili mevzuatın detaylarına baktığımızda bunun kararını nihayetinde meclis veriyor. Bugünkü meclise baktığımızda da AK Parti ve MHP'nin mecliste çoğunluğu var. Dolayısıyla AK Parti ve MHP, yani iktidar tarafı oylayıp seçim kararı alırsa ancak ondan sonra Türkiye'de bir ara seçim olabilir. Fakat burada amacımız ne? Amacımız gerçekten hani üç-beş sandalye için bir seçime mi götürmek ülkeyi? Ya da herhangi bir siyasi partinin veya bazı insanlarla alakalı dar bir hedefle mi hareket etmek, yoksa tüm Türkiye'nin önünü açacak bir adım mı atmak? Şu anda tüm Türkiye'nin önünü açacak adım erken genel seçimdir. 3 yıl oldu. Bugün zaten ha deseniz nisan ayındayız. Ha deseniz en erken seçim temmuzda olur, e bilemediniz kasım. Dolayısıyla yapılması gereken artık erken genel seçime gitmektir. Niçin? Her seçim aslında kazanana vatandaşların açtığı bir kredidir. Vatandaşlar der ki, "bakın size destek veriyorum".

İlker Karagöz: Ara seçim erken genel seçimin önünü açmaz mı? Ne dersiniz ona?

Ali Babacan: Ama ülkeyi bir daha, bir daha, bir daha seçim gündemiyle yormaktansa bir kere yapıp kesin bu işi bitirmeyi biz daha doğru görüyoruz.

İlker Karagöz: Yani şu anda mesela Cumhuriyet Halk Partisi'nin bu çağrısına asıl yükseltilmesi gereken ses ve mesaj erken genel seçim diyeceksiniz.

Ali Babacan: Aynen öyle. Çünkü ara seçimin kararını da meclis verecek. Erken genel seçimin kararını da meclis verecek. Ha erken seçimde, genel seçimde

cumhurbaşkanının da yetkisi var. Ama cumhurbaşkanı o yetkisini kullandığı zaman kendi aday olamıyor tekrar.

İlker Karagöz: Evet.

Ali Babacan: Dolayısıyla muhtemelen eğer Tayyip Bey kendi aday olmak istiyorsa meclisin kararıyla ülkeyi seçime götürmek isteyecektir diye biz tahmin ediyoruz. Dolayısıyla yapılması gereken seçime gitmektir. Çünkü bu seçimde iktidara açılan kredi artık dolmuştur. 2023 yılında vatandaşlarımız bir kredi açmıştır. "Hadi bir yap bakalım, bir görelim bakalım." demiştir. Ama üç yıl geçti. Ortada bir başarı yok. Ekonomide durum felaket. Hukuksuzluk, adaletsizlik almış başını gitmiş durumda. Bölgemiz yangın yerine dönmüş durumda. Belki işte savunma sanayidir, bazı dış politika alanlarıdır. Şurada burada yani iyi diyebileceğimiz uygulamalar olsa da hükümetin toplam karnesine baktığımızda hükümet sınıfta kalmıştır. Dolayısıyla artık bu işi uzatmanın anlamı yoktur. Yani "Bir iki yıl daha deneyelim, bakın düzelecek" demelerine de kimse inanmaz bu saatten sonra. Yani yapılması gereken "artık kredi doldu, artık süre doldu. Yapamıyorsun, olmuyor bu iş" deyip ülkenin genel seçime gitmesidir. Şu olsaydı, yani üç yılda biraz başarı üretilseydi. Mesela enflasyon tek haneye...

İlker Karagöz: Hiç mi yok?

Ali Babacan: İşte bir savunma sanayi var. Bir de dış politikada bazı alanlar var. Tüm dış politikayı da kastetmiyorum. Dış politikada bazı alanlar var. Bir de savunma sanayi var.

İlker Karagöz: Torba yasanız var efendim mesela. İşte, yine yayının başlangıcında paylaştım sizinle. Yani pırlanta var, elmas var, inci var. Bunlardan alınmayan ÖTV var. Bununla ilgili ne söylersiniz? Kapanışımız da bu olsun.

Ali Babacan: Ya mesele İlker Bey şu. Bakın bugün bir Resmî Gazete 'ye bakın. Resmî Gazete'de yayınlanan düzenlemelerin çoğu daha önce yapılan yanlışları düzeltme düzenlemeleri. Aynı mehter takımı gibi ya. İki ileri, bir geri. İki ileri, bir geri. Doğru düzgün çalışmıyorlar, istişare etmiyorlar, sektörlerle konuşmuyorlar. Meclise apar topar bir şeyler getiriyorlar. Daha sonra bunun yarısından vazgeçiyorlar. Meclisten geçenleri de sonra gidiyorlar, geri düzeltiyorlar. Bakın bu ÖTV meselesi bugünün meselesi değildir. Bu eski bir konudur.

İlker Karagöz: Evet.

Ali Babacan: Ama gidip Kapalıçarşı'da şöyle on tane belli başlı kuyumcuyla bir oturup konuşsalar, maliyeden vergi uzmanlarını da o halkaya katsalar. Ama sağlam bilecek yani vergiyi iyi bilen uzmanları. Bunun kararı kolay verilir. Meclisten de geçer, uygulaması da yapılır yani. Ama bunu yapmıyorlar. Sadece kulaktan duyma yarım yamalak bilgilerle ülkeyi yönetmeye çalışıyorlar, istişare etmiyorlar. Onun için de başarılı olmuyorlar. Yani dediğim gibi seçimden bu yana üç yıl geçmiş. Eğer bu üç yılda enflasyonu tek haneye indirselers idi, Türkiye'de çiftçinin, esnafın yüzü gülseydi, Türkiye'de gençler bu ülkenin yarınlarına güvenseydi derdiniz ki "Ya iyi şeyler yaptılar arkadaş. Niye şimdi seçim zamanı mı? Bir iki yıl daha devam etsin." Ama olmadı. Artık bu sıkıntıyı, bu problemi, bu beceriksizliği, bu kötü yönetimi bir iki yıl daha niye bu millet geksin ki? Yani bir an önce artık seçim vakti gelmiştir ülkede bakın. Zaten ufukta görünüyor. Şöyle baktığınızda ufukta seçimi görüyorsunuz artık.

İlker Karagöz: Ne kadar yakında görünüyor? Yani ne zaman olacak sizce o seçim? Kasım 2027 mi?

Ali Babacan: Yani Kasım 2027'yi geçmez diye ben tahmin ediyorum. Ama Kasım 2027'de bakarlar duruma felaket, seçime girsek kesin çuvallayacağız. Biz bunu arkadaş kazanamayacağız, imkânsız bir şey deyip son dakikaya kadar da uzatma dakikalarını da kullanabilirler.

İlker Karagöz: O zaman da erken seçim olmuyor.

Ali Babacan: Kullanabilirler ama seçimi bir hafta önceye çekmek bile teknik olarak erken seçim oluyor.

İlker Karagöz: Vaktinden erken oluyor.

Ali Babacan: Yani Tayyip Bey'in tekrar aday olabilmesi için bir hafta bile erkene çekmek yetebiliyor. Dolayısıyla bunların hepsine bakarlar. Ama dediğim gibi Türkiye'de erken seçim, erken genel seçim kararını ya Cumhurbaşkanı alıyor anayasaya göre ya da meclis alıyor. İki tane bunun yolu var. Dolayısıyla biz tabii Sayın Özel'le yarın bunları görüşeceğiz, konuşacağız. Ama bize göre eğer gerçekten bir seçim yaşayacaksak, yani seçim gündemi olacaksa ülkede, bunu böyle kademe kademe değil de bir çırpıda yapıp hep beraber çalışalım. Bir an önce erken genel seçim için uğraşalım. Zaten erken seçim kararını da iktidar verecek. Ara seçim kararını da iktidar verecek. Mecliste alınıyor karar. Dolayısıyla o kararı almışken hiç olmazsa bu işi bitirecek ve Türkiye'nin ufkunu açacak bir sonuç alalım. Bizim kanaatimiz bu.

İlker Karagöz: Efendim çok teşekkür ederim.

Ali Babacan: Ben teşekkür ederim. Sağ olun.

İlker Karagöz: Geldiğiniz gündeme dair mesajlar, özellikle ekonomiyle ilgili mesajlar.